

Onderwerp	Aanpak Heino-Zuid
Zaaknummer	48932-2024
B&W vergadering	27 augustus 2024
Integrale advisering	Regisseurs openbare ruimte Jody Pol-Kruiper (financiën)
Portefeuillehouders	B. Breunissen
Voor informatie	Johan Hulzebos

Bestuurssamenvatting

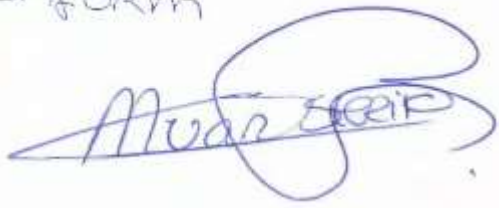
In de meerjarenbegroting 2023-2026 is het project Korenbloem, Kastanje, Meidoorn en Esdoorn in Heino-Zuid opgenomen. Daarmee kunnen opgaven voor wegen en groen worden opgelost. Om te bepalen welke andere opgaven kunnen worden opgelost is een variantenstudie uitgevoerd. Daaruit blijkt dat deze straten en de omgeving ervan toekomstbestendig kunnen worden heringericht als investeringen in het Gemeentelijk rioleringsplan 2021-2030 naar voren worden gehaald. De huidige hoogte van de voorziening riolering is daarvoor toereikend. Het project kan ook met deze uitbreiding binnen de oorspronkelijke meerjarige planning worden gerealiseerd.

Beslispunten

1. In de meerjarenbegroting 2025-2028 voor te stellen om het budget van het project 'Korenbloem, Kastanje, Meidoorn en Esdoorn' te verhogen met € 2.249.648 en dit ten laste te brengen van de rioolvoorziening (GRP 2021-2030).
2. In 2024 en 2025 met inwoners en andere stakeholders de wensen voor een toekomstbestendige en leefbare inrichting uit te werken en die te vertalen naar uitvoeringprojecten.

Besluit

Conform

Inleiding

Bomen en wegen als aanleiding, wateropgave nader te onderzoeken

In het meerjareninvesteringsprogramma 2023-2026 (MIP 23-26) zijn de straten inclusief de groenvoorziening van de Korenbloem, Kastanje, Meidoorn en Esdoorn in Heino opgevoerd. Die straten hebben een vervangingsopgave voor het wegdek; in Korenbloem zijn ook problemen ten gevolge van wortelgroei van bomen, met name het opdrukken van bestrating. In het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2030 (GRP 21-30) zijn in en rond deze straten projecten opgenomen die als doel hebben om de buurt waterrobuust te maken, oftewel bestand tegen extreme neerslag. Die projecten zijn in het GRP geprogrammeerd voor de periode 2024-2050. In het MIP 23-26 is aangegeven dat zal worden onderzocht of het zinvol is om het oplossen van de wateropgave te combineren met het project Korenbloem, Kastanje, Meidoorn en Esdoorn en dus de investering in het GRP naar voren te halen.

Brede inventarisatie

In het onderzoek is gestart met het bepalen welke opgaven er in de buurt Heino-Zuid spelen. Daarbij is gebruik gemaakt van beheerdata en zijn gesprekken gevoerd met vakspecialisten en adviseurs. Daaruit kwamen de volgende aandachtspunten naar voren: de kwaliteit van wegen en trottoirs, de inrichting van wegen, de beschikbaarheid van openbare laadpalen, de (ervaren) verkeerssnelheid, de hoeveelheid en verdeling van groen, risico op water in woningen bij extreme neerslag, het afkoppelen van hemelwater van de riolering en het benutten van de potentie voor de energietransitie.

Varianten

Vervolgens is gekeken tot welke logische projectvarianten deze opgaven leiden. Als ondergrens is variant 1 *Beheer en Veiligheid* uitgewerkt, voor de huidige scope in het MIP23-26 (dus Korenbloem, Kastanje, Meidoorn en Esdoorn). In deze variant wordt het trottoir hersteld, worden rioolreparaties uitgevoerd en wordt het asfalt vervangen. Daarmee wordt de kwaliteit van wegen en trottoirs verbeterd en kunnen in de Korenbloem de problemen rond de bomen (tijdelijk) worden opgelost. Omdat deze opgaven breder spelen dan deze vier straten, is variant 2 opgesteld met dezelfde werkzaamheden voor een groter gebied. Voor dit grotere gebied is ook variant 3 *Vergroening Leefomgeving* opgesteld, waarbij als extra werkzaamheden groenvakken worden uitbreid, extra groenvakken worden gerealiseerd en bomen worden geplant. Daarmee wordt ook gewerkt aan de hoeveelheid en verdeling van groen en wordt de ruimtelijke kwaliteit verbeterd. De laatste is variant 4 *Toekomstbestendig Herinrichten*. Daarin wordt ook de wateropgave opgelost, de inrichting van wegen aangepast en kan worden voorbereid op de energietransitie.

De varianten zijn op hoofdlijnen op kosten gezet. Daaruit blijkt dat variant 1, 2 en 3 haalbaar zouden zijn binnen het huidige budget. Variant 4 is niet haalbaar binnen het huidige budget, maar zou wel haalbaar zijn als de investering uit het GRP 21-30 naar voren wordt gehaald.

Enquête

Om te achterhalen welke opgaven onder inwoners leven is een enquête uitgezet onder 578 adressen aan en in de omgeving van de straten Korenbloem, Kastanje, Meidoorn en Esdoorn. Die is ingevuld door 168 personen / huishoudens. Daaruit ontstaat het volgende beeld:

Bomen, groen en hitte

Er is voldoende groen in de buurt en de bomen zien er gezond uit. Er ontbreekt kennis over het verkoelende effect van groen. Een groot deel van de respondenten (circa 46%) vindt dat het groen goed wordt onderhouden, maar een bijna even groot deel (circa 39%) vindt dat dat niet zo is. En een groot deel van de respondenten (circa 40%) heeft overlast van groen, maar voor een groot deel van de respondenten (circa 52%) geldt dat niet.

Straten, stoepen en parkeerplaatsen

De meeste respondenten vinden dat er voldoende parkeerplekken zijn en dat het prettig en veilig fietsen is in de buurt, maar ook dat straten en stoepen niet goed worden onderhouden en er regelmatig te hard wordt gereden. Er is nog geen wens voor openbare laadpalen.

Water en riolering

Circa 86% van de woningen loost hemelwater op het vuilwaterriool. Het merendeel van de respondenten vindt dat de riolering goed functioneert, maar toch geeft circa 35% aan dat na een hevige regenbui water lang op straat blijft staan en heeft circa 20% na een hevige bui wateroverlast in huis of tuin. Er zijn weinig grondwaterproblemen. Ongeveer de helft van de respondenten weet hoe ze problemen met water en riolering kan voorkomen.

Mijn buurt

Het merendeel van de mensen voelt zich prettig en veilig, heeft voldoende contact met buurtgenoten en wil betrokken zijn bij de toekomst van de buurt.

Woning, gas en elektriciteit

Circa 80% van de respondenten weet hoe ze de woning kan verduurzamen. Maar circa 32% heeft geen zonnepanelen en is ook niet van plan die aan te schaffen. En circa 87% heeft geen (hybride) warmtepomp en is ook niet van plan die aan te schaffen.

Meldingen openbare ruimte

Als er gebreken zijn in de openbare ruimte kan daar een melding van worden gemaakt. Hieronder is het aantal meldingen per categorie weergegeven van de periode 2016-2023. Meldingen voor verlichting worden sinds 2022 via een ander systeem gedaan, die jaren zijn niet verwerkt in deze tabel. Het overall beeld is dat het aantal meldingen voor alle categorieën vrij stabiel is over deze periode.

Meldingen openbare ruimte	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Eindtotaal
Afval	1		5	5	6	5	6	2	30
Banken, bakken en palen	9	9	14	8	4	9	8	11	72
Begraafplaatsen								1	1
Bouwen en milieu	2				1				3
Groen	52	38	50	54	22	49	25	39	329
Hondenpoep		1	1						2
Openbare gebouwen			1			1	1		3
Overlast dieren/ ongedierte	3	6	10	11	8	3	9	6	56
Parkeren		1		2	1		1		5
Riolering	12	7	11	7	4	5	12	11	69
Sportvelden en Speelplekken	7	3	3	8	3	8	4	3	39
Verkeer		1		2					3
Verlichting	11	4	8	20	13	22			78
Wegen en (fiets)paden	32	33	29	18	26	31	22	36	227
Eindtotaal	129	103	132	135	88	133	88	109	917
Per woning (775) per jaar	0,17	0,13	0,17	0,17	0,11	0,17	0,11	0,14	0,15

Sociale aspecten

Heino-Zuid is meer dan gemiddeld vergrijsd, heeft een bovengemiddeld hoge sociaal-economische status en een bovengemiddeld aantal mensen dat aan vrijwilligerswerk doet. Op andere sociale aspecten scoort de buurt gemiddeld: inkomen (en daarmee rond kunnen komen), geestelijke gezondheid en fysieke gezondheid, gebruik van jeugdhulp, de WMO en mantelzorg.

Analyse en advies

Gezien de opgaven voor wegen, trottoirs en groen is het beperken van de scope van het project tot alleen De Korenbloem, Kastanje, Meidoorn en Esdoorn niet logisch. In principe kan het project worden beperkt tot oppervlakkige maatregelen aan wegen, reparaties aan riolering en beperkte maatregelen voor groen, binnen het huidige budget.

Binnen het budget lijkt het ook mogelijk om groen toe te voegen. Er wordt dan gewerkt aan belangrijke aandachtspunten die nu spelen, zowel uit gemeentelijk, als uit inwonersperspectief. Andere opgaven zullen dan in de toekomst moeten worden opgelost. In de praktijk zal het er dan op neerkomen dat het vanuit doelmatigheidsoogpunt beter is om de komende 20 jaar geen grote ingrepen meer te doen. De bomen in de Korenbloem vormen daarbij een risico, enerzijds omdat er al jaren overlast wordt ervaren en inwoners maatregelen eisen, anderzijds omdat het niet gegarandeerd is dat oppervlakkige maatregelen voor langere tijd helpen. Ook het bestaande riool vormt een risico. De huisaansluitingen zijn van matige kwaliteit en daardoor zijn vrij veel reparaties nodig. Deze risicogestuurde aanpak drukt de kosten en is conform het huidige beleid, maar in de praktijk kan dit ertoe leiden dat opgeknapte wegen moeten worden opgebroken voor rioolreparaties.

Voor het structureel oplossen van de opgaven rondom groen, water, riolering en energie zijn forse (deels ondergrondse) maatregelen nodig, met de opmerking dat in de uitvoering gedifferentieerd kan worden: niet overal zal het nodig zijn om ingrijpende maatregelen te nemen. Deze toekomstbestendige variant geeft de vrijheid om de huidige inrichting aan te passen en biedt daardoor meer mogelijkheden om met inwoners samen te werken. Dat vraagt een uitgebreider traject, dat wel binnen de huidige meerjarenplanning past. De kosten zijn ook aanzienlijk hoger, uit het onderzoek blijkt dat de toekomstbestendige variant per m² bijna driemaal zo duur is als de 'beheer en veiligheid' variant. De meerkosten zijn echter al begroot in het GRP 21-30. Door die investering naar voren te halen kan ook de opgelopen achterstand op de uitvoering van de GRP projecten worden ingelopen. Ook kan het project worden ingediend voor cofinanciering bij de Riodeal.

Het advies is daarom om

- In het MIP 25-28 een scopewijziging voor te stellen van het project 'Korenbloem, Kastanje, Meidoorn en Esdoorn', waarbij het projectgebied wordt vergroot en de opgaven 'wegen en groen' worden uitgebreid met 'water en klimaat' en het huidige budget wordt verhoogd met € 2.249.648, waarbij dit extra budget 100% gedekt wordt uit het GRP 2021-2030.
- In 2024 en 2025 met inwoners en andere stakeholders de wensen voor toekomstbestendigheid en leefbaarheid uit te werken en te vertalen naar een integraal ontwikkelplan als basis voor uitvoeringprojecten, die - conform de meerjarenplanning- vanaf 2026 in uitvoering gaan.

Beoogd effect

De inhoudelijke en procesmatige scope vaststellen voor het project 'Korenbloem, Kastanje, Meidoorn en Esdoorn', zodat opdracht kan worden gegeven voor de start van de planvormings- en ontwerpfase.

Argumenten

- 1.1. In de meerjarenbegroting 2023-2026 is budget aangevraagd voor het aanpakken van opgaven voor wegen en groen in het project Korenbloem, Kastanje, Meidoorn en Esdoorn. Het oplossen van de wateropgave is toen niet meegenomen in de begroting. Uit onderzoek blijkt dat het oplossen van deze opgaven kan worden gecombineerd. Het daarvoor benodigde extra budget kan in de meerjarenbegroting 2025-2028 worden aangevraagd.
- 1.2. In het GRP 2021-2030 is beleid uitgewerkt voor het waterrobuust maken van bestaande dorpen en wijken. De daarvoor benodigde investeringen worden betaald uit de voorziening riolering, die jaarlijks wordt aangevuld met de inkomsten uit de rioolheffing. Omdat de investeringen nog achterlopen op de planning in het GRP, is er ruimte in de voorziening riolering om de kosten voor het oplossen van de wateropgave in Heino-Zuid te dekken.

- 2.1. Het leefbaar en toekomstbestendig maken van de buurt gaat verder dan het oplossen van gemeentelijke opgaven en waarschijnlijk ook verder dan alleen fysieke ingrepen. Daarom is het nodig om met alle betrokken partijen te bepalen wat de wensen voor 'toekomstbestendig en leefbaar' concreet inhouden voor de buurt. Op basis van de opgaven en wensen kan een ontwikkelplan worden opgesteld, waarin ingrepen worden afgewogen, ruimtelijke keuzes worden gemaakt, het proces wordt uitgewerkt en de doelen, uitgangspunten en kaders voor uitvoeringsprojecten worden vastgesteld.
- 2.2. De oorspronkelijke meerjarenplanning voor het project Korenbloem, Kastanje, Meidoorn en Esdoorn is 2025 t/m 2028. Deze planning kan worden gehandhaafd, met 2025 voor ontwerp en voorbereiding, 2026 en 2027 voor de uitvoering en 2028 voor de afhandeling. Omdat de omvang van het project toeneemt, is het belangrijk om al in januari 2025 te kunnen starten. Daarvoor zijn in 2024 voorbereidende werkzaamheden nodig.

Duurzaamheid

Door het project wordt de buurt Heino-Zuid leefbaarder en toekomstbestendiger.

Kanttekeningen

1. De varianten in de variantenstudie zijn indicatief
In dit collegevoorstel is toegelicht dat varianten zijn opgesteld voor de straten Korenbloem, Kastanje, Meidoorn en Esdoorn in Heino. In het integraal ontwikkelplan en in ontwerpen die daarop zijn gebaseerd is het onwaarschijnlijk dat exact de variant 'toekomstbestendige herinrichting' wordt uitgewerkt. Waarschijnlijk zal een mix van maatregelen worden genomen, waar voor sommige locaties een volledige herinrichting nodig is en op andere locaties kan worden volstaan met oppervlakkige maatregelen. Het is maatwerk.
2. De kostenraming in de variantenstudie is indicatief.
Voor de vier varianten is een globale kostenraming opgesteld. Op basis van het definitieve ontwerp zal een exacte kostenberekening worden opgesteld. De vastgestelde begroting is daarbij taakstellend.

Financiën en Fiscale aspecten

Voor wegen is voor 2025 en 2026 in totaal al € 1.331.188 begroot aan uitgaven.

Voor groen is voor 2025 en 2026 in totaal al € 63.175 begroot aan uitgaven.

De benodigde € 2.249.648 voor water- en rioleringsmaatregelen in 2025 en 2026 worden gedekt uit de voorziening riolering.

Het project zal worden aangedragen voor cofinanciering bij de RegioDeal.

Vervolg

Op basis van het collegebesluit wordt een projectopdracht gegeven. Een projectleider zal op basis daarvan een plan van aanpak opstellen voor de volgende fase. Na goedkeuring van het plan van aanpak door de ambtelijk opdrachtgever zal de volgende fase in uitvoering gaan, aangestuurd door de projectleider.

Het project zal worden aangedragen voor cofinanciering bij de RegioDeal.

Communicatie

Het collegebesluit en de inhoudelijke analyse zullen worden gecommuniceerd via de gemeentelijke kanalen en aan de inwoners die in de enquête hebben aangegeven dat ze op de hoogte gehouden willen worden.

Bijlagen

1. Rapportage varianten Heino-Zuid